

TÜRK ÖĞRETMENLERİN GÖZÜYLE EĞİTİM ARAŞTIRMALARININ UYGULAMAYA YANSIMA DURUMU

Seyit ATEŞ

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, seyitates@gmail.com

Kasım YILDIRIM

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Özet

Bu çalışmada, eğitime yönelik araştırmaların uygulamaya yansımaları konusunda uygulamanın önemli değişkenlerinden olan öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili literatür taranmış ve bu doğrultuda yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan anket formu hazırlanarak katılımcıların konuya ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırmaya 2011-2012 öğretim yılında 285'i sınıf öğretmeni, 222'si branş öğretmeni olmak üzere toplam 507 öğretmen katılmıştır. İçerik analizi teknikleriyle analize tabi tutulan veriler değerlendirildiğinde, katılımcıların araştırmalarla uygulamalar arasındaki derin boşluğun farkında oldukları ve bu boşluğun nasıl giderilebileceğine ilişkin çeşitli görüşlere sahip oldukları saptanmıştır. Buna ek olarak katılımcıların, eğitim araştırmalarının uygulamaya aktarılmasında hem kendilerinden hem de eğitim araştırmacılarından kaynaklı problemlerin olduğunu ifade ettikleri anlaşılmıştır. Çalışmada, katılımcıların görüşleri ve literatür bilgilerinden hareketle, araştırmalarla uygulamalar arasındaki boşluğu gidermeye yönelik işbirliğine dayalı bir araştırma-uygulama-araştırma süreç modeli oluşturulmuş, modelin nasıl uygulanabileceği tartışılmış ve detaylı bilgilendirmelerde bulunulmuş, eğitimcilerin ve araştırmacıların bu süreçte sorumlulukları ifade edilmiş ve yapılacak benzer araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Ulaşılan sonuçların tüm eğitim paydaşlarına katkı sağlayacağı ve yeni bir bakış açısı kazandıracağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Araştırma, Uygulama, Öğretmen.

TRANSLATING EDUCATIONAL RESEARCH FINDINGS INTO PRACTICE: A PERSPECTIVE FROM TURKISH TEACHERS

Abstract

In this research, teachers' opinions on transferring educational research findings into practice were investigated. With this overall aim, literature was reviewed and a form including open-ended question was formed, and given to the teachers. This study took place in 2011-2012 school year and consisted of 255 elementary school classroom teachers and 222 content area teachers. The data obtained from the teachers was analyzed using content analysis technique. The research findings revealed that the teachers believed that there was big gap research findings and educational practices in learning environments and a variety of perspectives belonging to the teachers appeared about how to close this gap between educational research finding and educational practices in learning environments. Additionally, the participants argued that there were some problems, which are caused by them and educational researchers. These problems may not allow transferring the educational research findings in to practice. By considering these research findings and literature about this topic, an educational model, which is based on collaboration process supported by research and practice, which explains how to close this gap between research findings and educational practices, was suggested. What's more, some recommendations related to the research findings and based on the suggested model were given for future. It is expected that the research findings will contribute to all of stakeholders related to education and provide new insights into their perspectives.

Keywords: Education, Research, Practice, Teacher.

Giriş

Eğitim literatürü incelendiğinde, araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesini konu edinen çok sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların bir kısmı (Broekkamp ve van Hout-Wolters, 2007; Cordingley, 2008; Kennedy, 1997; McIntyre, 2005; Warby, Greene, Higgins ve Lovitt, 1999) genel anlamda eğitim araştırmaları ve eğitim uygulamaları arasındaki boşluk, nedenleri ve çözüm önerileri üzerinde dururken; diğer bir kısmı da (Abbot, Walton ve Greenwood, 2002; Fletcher, 2003; Gersten, Vaughn, Deshler ve Schiller, 1997; Huston ve Thomas, 2003; Jay, 2011; Little ve Houston, 2003; Menzies, Mahdavi ve Lewis, 2008) özel eğitim, öğrenme güçlüğü olan çocukların eğitimi, okuma eğitimi gibi daha özel alanlarda uygulamaların araştırmalarla geliştirilmesi üzerinde odaklanmıştır. Her ne şekilde olursa olsun bu çalışmaların hemen hepsinin hareket noktası araştırma sonuçlarının uygulamalara yansıtılmadığı düşüncesidir. Bu düşüncenin altında ise eğitim uygulamalarının araştırmalarla geliştirilebileceğine ilişkin beklenti yatmaktadır.

Araştırmaların amaçlarından biri uygulamaları geliştirmek olduğu sürece, elde edilen bilginin kullanılması beklenecektir (Broekkamp ve van Hout-Wolters, 2007). Bu beklenti, konuyla ilgili yeni araştırmalara ilham kaynağı olmuştur. Araştırma sonuçlarının sınıf uygulamalarına entegrasyonunun neden bu kadar zaman aldığı sorusu üzerine odaklanan (Warby vd., 1999) araştırmacılardan bir kısmı (Broekkamp ve van Hout-Wolters, 2007; Gersten, Chard ve Baker, 2000; Kennedy, 1997) bunun nedenleri ve çözüm önerileri üzerinde dururken; diğerleri de (Klingner, Vaughn, Hughes ve Arguelles, 1999; Lehmann, Bassett, Sands, Spencer ve Gliner, 1999; Little ve Houston, 2003) araştırmaların kullanımına ve kullanımının sürdürülmesine yönelik projeler geliştirmiş, görüşler ileri sürmüşlerdir. Araştırmaların erişilebilirliğine, anlaşılabilirliğine, uygulanabilirliğine, genellenebilirliğine, kullanılabilirliğine, güvenilirliğine ve etkililiğine ilişkin sınırlılıklar (Cordingley, 2008; Fletcher, 2003; Foegen, Espin, Allinder ve Markell, 2001; Gersten vd., 1997; Kennedy, 1997), araştırmacı-uygulayıcı arasında etkili iletişimin sağlanamaması (Fletcher, 2003; Gersten vd., 1997), öğretmenlerin bakış açılarının ve ihtiyaçlarının dikkate alınmaması veya onların inançlarının görmezden gelinmesi (Cordingley, 2008; Foegen vd., 2001), uygulamanın gerektirdiği değişimin kapsam ve büyüklüğünün iyi belirlenememesi (Gersten vd., 1997) nitelikli öğretmen eğitim süreçlerinin gerçekleştirilememesi (Menzies vd., 2008; Warby vd., 1999), araştırmacıların problemler ve uygulayıcılarla çalışmadaki deneyimsizliği ve uygulayıcının araştırma sürecinde yer almaması (Nolan ve Roper, 1977) gibi hususlar ise, araştırmaların uygulamaya yansımalarının önündeki engeller olarak ortaya çıkmaktadır.

İyi planlanmış ve düzenlenmiş bir eğitimin araştırmalardan beslendiğini söylemek yanlış olmaz. Her an güncellenen bilgi karşısında öğrencilerin çağın

gereklere uygun olarak yetiştirilmesi, öğretmenlerin araştırmaları takip etmesi ve gerektiğinde öğretim sürecini bu araştırmaların ortaya koyduğu sonuçlar ışığında yeniden düzenleyebilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla eğitime yönelik araştırmaların sınıf içi uygulamalara dönüştürülmesi hususunda, öğretmenler sürecin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Bu araştırmada eğitim alanındaki araştırmaların uygulamaya yansımaya yönelik öğretmenlerin görüşleri değerlendirilerek araştırma-uygulama arasındaki boşluğun giderilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır. Çünkü konuyla ilgili literatür bilgileri bir taraftan öğretmenlerin bakış açısının önemini vurgularken diğer taraftan bu konunun fazla çalışılmadığı (Foegen vd., 2001) ifade edilmektedir. Araştırmada ulaşılan sonuçların gerek uluslararası gerekse ulusal alan yazına önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilecek bilgiler süregelen tartışmalara açıklık kazandıracak, eğitim araştırmacılarına öğretmenleri anlama fırsatı verecek ve bundan sonra uygulamayı geliştirme adına yaptıkları çalışmalarda neleri dikkate alacakları konusunda farkındalıklarını artıracaktır. Türkiye açısından bakıldığında araştırmaların uygulamaya yansımaya durumunu konu edinen çalışmaların fazla olduğunu söylemek güçtür. Eğitim alanında araştırma uygulama arasındaki ilişkiler, henüz hak ettiği ilgiye sahip değildir. Bu anlamda yapılan bu çalışmanın araştırma-uygulama arasındaki kopukluğun giderilmesine katkı sağlama yanında Türkiye’de ilgililerin bu noktaya çekilmesine ve farkındalığın artırılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede öğretmenlerin araştırmaların uygulamaya yansımaya yönelik görüşleri araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, eğitime yönelik araştırmaların uygulamaya yansımaya yönelik öğretmen görüşleri açıklanmıştır. Nitel araştırmalarda odak, katılımcıların yaşamlarını anlamlandırma biçimi, deneyimleri ve algıları üzerindedir. Bilen ve bilinen etkileşimli olup ayrılmaz. Dolayısıyla sosyal araştırmalarda durumların katılımcıların gözüyle incelenmesine ihtiyaç vardır (Bogdan ve Biklen, 1998; Cohen, Manion ve Morrison, 2007; Creswell, 1994). Bu çalışmada da katılımcıların öğretim sürecindeki kendi deneyimleri temelinde araştırmalara bakış açıları ve araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesine yönelik görüşleri belirlenmiştir.

Katılımcılar ve Prosedür

Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır, dolayısıyla çalışmada iki grup katılımcı yer almıştır. Gruplardan biri araştırmanın ilk aşamasında yer alan sınıf öğretmenleri; diğeri ise ikinci aşamada yer alan branş öğretmenleridir. Katılımcıların seçiminde iki farklı örnekleme deseninden faydalanılmıştır. İlk aşamada yer alan katılımcılar (sınıf öğretmenleri) amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme esas alınarak belirlenmiştir. Bu örnekleme biçiminde durumların geniş bir aralığı - birey, grup, ortam veya diğeri olgular anlamında - seçilir. Amaç, ele alınan probleme taraf olabilecek katılımcıların çeşitliliğini

maksimum derecede yansıtmak, ortak ya da paylaşılan olgular olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin tüm boyutlarını ortaya koymaktır (Cresswell, 2005; Johnson ve Christensen, 2004; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada il ve ilçe merkezleri ile beldede/köyde çalışan sınıf öğretmenlerine ulaşılarak bu anlamda maksimum çeşitlilik sağlanmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde yer alan branş öğretmenlerinin çalışmaya dahil edilmesi doğrulayıcı veya yanlışlayıcı durum örnekleme ile gerçekleştirilmiştir. Bu çeşit örneklemede elde edilen ilk bulguların doğrulanması veya yanlışlanması söz konusudur. Doğrulayıcı durumların halihazırda bulunan temalara veya sonuçlara zenginlik ve derinlik kattığı ve bulguların geçerliğini artırdığı; yanlışlayıcı durumların ise, önceki sonuçlara alternatif ve zıt açıklamalar getirilmesini sağladığı, bulunan sonuç ve temaların hangi sınırlar içinde geçerli olduğunu belirlediği ifade edilmektedir (Cresswell, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen bulguların branş öğretmenlerince doğrulanıp doğrulanmayacağını görmek ve bulguların geçerliğini artırmak amacıyla böyle bir yaklaşım benimsenmiştir.

Araştırmaya 285'i sınıf öğretmeni, 222'si branş öğretmeni olmak üzere toplamda 507 öğretmen katılmıştır. Katılımcılara görev yaptıkları okulların yöneticileri vasıtasıyla ulaşılmış, anket formları posta yoluyla gönderilmiş ve aynı şekilde toplanmıştır. Araştırmanın birinci bölümüne yönelik veriler 2011-2012 eğitim öğretim yılının ilk döneminde toplanmıştır. Okul yöneticilerinden okullarında bulunan sınıf öğretmenlerinin sayıları öğrenilmiş ve anket formu 320 adet çoğaltılarak okul yöneticileri aracılığıyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Yöneticilerle yapılan görüşmelerde, öğretmenlerin çalışmaya katılımının gönüllülük esasına bağlı olduğu ifade edilmekle birlikte; anket formunda da verilerin bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve katılımcı kimliklerinin kesinlikle deşifre edilmeyeceği açıklanmıştır. Bu şekilde güvene dayalı bir iletişim sürecinin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır (Lincoln ve Guba, 1985). Sonraki süreçte dönen anketler doluluk ve kullanılabilirlik açısından değerlendirilmiş, yapılan seçim sonrası sınıf öğretmenlerine ait 285 adet anket formu analize tabi tutulmuştur.

Araştırmanın ilk aşamasından elde edilen veriler analiz edilmiş, ele alınan probleme ilişkin katılımcıların görüşlerinin belirli kategoriler altında toplandığı ve literatürle de ilişkili olduğu görülmüştür. Araştırmacı, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak ortaya konan sonuçların aynı okullarda görevli branş öğretmenleri tarafından doğrulanıp doğrulanmayacağını veya konuya ilişkin farklı boyutlar ortaya çıkıp çıkmayacağını görmek amacıyla yeniden veri toplama ihtiyacı hissetmiştir. Bu amaçla aynı formlar 2011-2012 öğretim yılının ikinci döneminde ilk aşamada takip edilen prosedür izlenerek branş öğretmenlerine ulaştırılmıştır. Yapılan ayıklama işinden sonra 250 anket formundan 222'si değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan ikinci analiz sonrasında ortaya çıkan sonuçların/kategorilerin ilk aşamada ortaya konanlarla aynılaştığı/benzeştiği görülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada ele alınan temel sorun, araştırmaların uygulamaya yansımaları hakkında öğretmenlerin bakış açılarının belirlenmesidir. Bu temel soruya cevap bulabilmek amacıyla biri açık uçlu ve diğer ikisi sonda soru olmak üzere üç sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Formun geliştirilmesi aşamasında konuyla ilgili literatür incelenmiş ve ankette yer alacak soruların neler olması gerektiği kararlaştırılmıştır. Sorular “Eğitim alanında yapılan araştırmaların sınıf içi uygulamalara yansımaları konusunda ne düşünüyorsunuz?”, “Araştırmalar sınıf içi uygulamalara yansımıyorsa bunun nedenleri neler olabilir?” ve “Size göre bu engeller nasıl ortadan kaldırılabiliyor?” şeklindedir. Soruların oluşturulma sürecinde araştırmacının amacına hizmet edip etmeyeceğiyle ilgili uzman görüşlerine başvurulmuş, anlaşılabilirliğini ve açıklığını belirlemek için de Ankara’daki bir ilköğretim okulunda 9 sınıf öğretmeniyle bir ön uygulama yapılmıştır. Yapılan ön uygulama sonrasında anket formuna son şekli verilmiştir.

Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizinde nitel araştırmalarda kullanılan içerik analizi tekniklerinden faydalanılmıştır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar birkaç kez okunmuş ve ilgili literatür doğrultusunda kodlamalar yapılmıştır. Katılımcıların ifade ettikleri görüşler kodlanırken anlamlı bir bütün oluşturan sözcük ve cümleler göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcılar tarafından ifade edilenler tekrarlanma sıklıklarına göre verilmiştir. Dolayısı ile tablolarda belirtilen sayılar katılımcıları değil belirtilen kavramların tekrarlanma sıklıklarını ifade etmektedir. Bundan dolayı yüzdelik değerler kullanılmamıştır.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmanın niteliğini artırmak amacıyla nitel araştırma yöntemleri konusunda uzman ve çalışılan konu hakkında genel bilgiye sahip kişilerden kodların belirlenmesi, verilerin çözümlenmesi ve eş denetimin sağlanması gibi araştırmanın çeşitli boyutlarına ilişkin yardımlar alınmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Ayrıca Daymon ve Holloway’in (2003) belirttiği üzere, araştırmada elde edilen veriler ve yapılan yorumlar uzman kişilerle paylaşılmış, onların sunduğu alternatif bakış açıları dikkate alınarak verilerle ilişkili olmayan yorumlar olup olmadığı gözden geçirilmiş ve eş denetim sağlanmıştır. Araştırma iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiş, ilk evrede elde edilen sonuçlara zenginlik ve derinlik kazandırılarak araştırmanın geçerliliği artırılmaya çalışılmıştır. Araştırmayı daha açık ve anlaşılır kılmak için de detaylı betimlemelere yer verilmiş; veri toplama süreci, katılımcıların özellikleri, nasıl seçildikleri ve veri analiz süreci ayrıntılı olarak sunulmuştur. Bu şekilde araştırmanın transfer edilebilirliğine katkı sağlanmıştır (Creswell ve Miller, 2000). Buna ek olarak ulaşılan yorumları desteklemek amacıyla katılımcılardan örnek alıntılara yer verilmiştir.

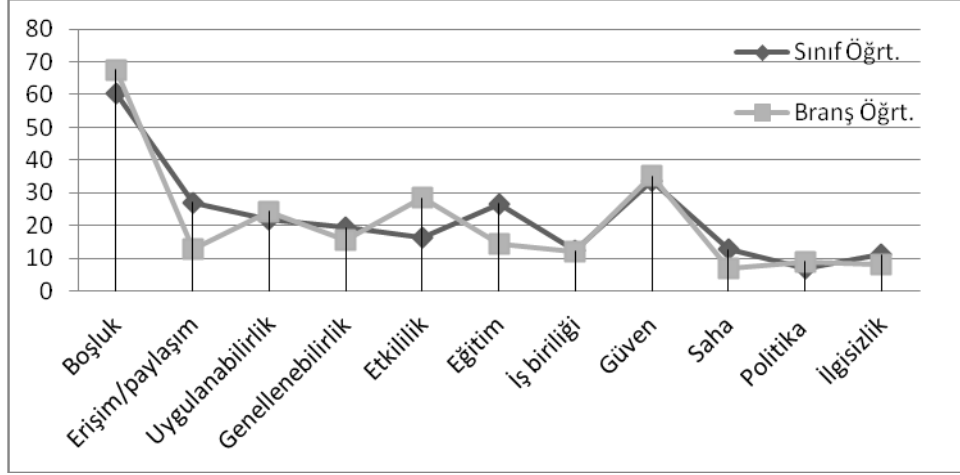
Bulgular

Bu çalışmada, araştırmaların uygulamaya yansımaya yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiş ancak, ilk aşamada elde edilen bulguların doğrulanıp doğrulanmadığını görmek amacıyla bulgular birlikte sunulmuştur. Buna göre sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaların Uygulamaya Dönüştürülmesine Yönelik Katılımcıların Görüşlerinden Elde Edilen Kategoriler

Kategoriler	Sınıf Öğretmenleri			Toplam	Branş Öğretmenleri			Toplam
	İl	İlçe	Köy		İl	İlçe	Köy	
Boşluk	68	72	32	172	62	53	35	150
Erişim/paylaşım	38	20	19	77	29	39	10	78
Uygulanabilirlik	22	25	15	62	24	15	15	54
Genellenebilirlik	17	21	17	55	12	13	10	35
Etkililik	22	14	11	47	34	18	11	63
Eğitim	41	15	20	76	17	6	9	32
İş birliği	21	10	4	35	9	11	7	27
Güven	47	31	18	96	38	22	18	78
Saha	16	9	11	36	9	4	2	15
Politika	8	9	3	20	6	11	3	20
İlgisizlik	16	8	8	32	9	8	1	18

Araştırmaların uygulamaya yansımaya hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşleri boşluk, erişim/paylaşım, uygulanabilirlik, genelebilirlik, etkililik, eğitim, işbirliği, güven, saha, politika ve ilgisizlik kategorileri altında toplanmıştır. Branş öğretmenlerinin görüşleri de bu kategoriler temel alınarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda branş öğretmenlerinin görüşlerinin de benzer kategoriler altında toplandığı görülmüş, yeni bir kategori ortaya çıkmamıştır. Araştırmada ortaya çıkan kategoriler altında toplanan görüşlerin, kimi yerleşim birimlerinde daha ağırlıklı olmakla birlikte genel olarak tüm yerleşim birimlerindeki sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri tarafından paylaşıldığı görülmektedir. Araştırmada ulaşılan kategorilerin gruplara göre dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 1. Sınıf ve branş öğretmenlerinin görüşlerini ifade eden kategorilerin yüzdelik dağılımı

Grafik 1 incelendiğinde genel olarak kategoriler açısından gruplar arasında büyük oranda benzerlik olduğu görülmektedir. Birinci ve ikinci grupta yer alan katılımcıların görüşlerinin en çok farklılaştığı kategoriler *erişim*, *etkililik* ve *eğitim* kategorileridir. Buna göre sınıf öğretmenleri *erişim* ve *eğitime* branş öğretmenlerinden, branş öğretmenleri de *etkililiğe* sınıf öğretmenlerinden daha fazla vurgu yapmışlardır.

Araştırmada, araştırmaların uygulamaya yansımadağına/yansıtılmadağına ancak, ne kadar zor ve uzun bir süreç olsa da araştırma ve uygulama arasındaki bu boşluğun giderilmesi gerektiğine yönelik düşünceler *boşluk* adı altında ifade edilmiştir. Bu kategori altında toplanan görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“...Araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesi çok emek ister. Ancak araştırmalar mutlaka uygulamaya dönüştürülmeli, çalışmalar kâğıt üzerinde kalmamalıdır...”
(KSÖ7)

“...Araştırmalar uygulamaya dönüştürülmüyor. Maalesef öğrenilmiş çaresizliğimiz kendini gerçekleştiren kehanete dönüşmüş durumda. Çalışmalar kâğıt üzerinde bir anlam taşımaz...”
(ESÖ68)

“...Araştırmaların uygulamaya dönüştürülmemesi emeğin boşa gitmesi anlamına gelir. Uygulamadan uzak araştırmanın bence bir anlamı yok...”
(EBÖ23)

"...Çalışmaların uygulamaya dönüştürülmesi noktasında sıkıntıların olduğunu düşünüyorum..."

(KBÖ91)

Araştırmaların uygulamaya yansımadığını ya da yansıtılmadığını ifade eden katılımcılar, sonrasında bunun nedenlerine ve bunların nasıl gerçekleştirilebileceğine ilişkin görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Katılımcıların önemli bir kısmı araştırmalardan haberdar olmadıklarını/olamadıklarını veya erişemediklerini ya da nasıl ulaşacaklarını bilmediklerini ifade ederken çok az bir kısmı da çalışmaların sadece akademisyenlerin anlayabileceği bir dille yazıldığını belirtmişlerdir. Katılımcıların bu yöndeki düşünceleri *erişim/paylaşım* başlığı altında ifade edilmiştir. Araştırmaların *uygulanabilirliğine* ilişkin şüphe, katılımcıların üzerinde hemfikir oldukları bir başka husustur. Gerek sınıf öğretmenleri gerekse branş öğretmenleri araştırmacıların uygulamaya dönüştürülecek nitelikte araştırmalar ortaya koyamadıklarını belirtmektedir. Bu kategorilere ilişkin katılımcı görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

"...Öğretmenlerin araştırmalardan haberdar olmaması uygulamaya geçirilmesinde yetersiz kalmasına neden oluyor..."

(KBÖ56)

"...Hangi kaynaklardan nasıl ulaşabileceğimiz konusunda öğretmenler bilgilendirilmeli, bu çalışmayla böyle çalışmalar olduğunu öğrendim..."

(ESÖ42))

"...Öncelikle öğretmenlerin araştırma sonuçlarından daha etkin haberdar edilmesi gerekir, bu gerekirse araştırmacının bizzat kendisinin yapması gereken bir iştir..."

(KSÖ110)

"...Bilimsel araştırmaların ilgilileri bilgilendirecek şekilde kamuoyu ve medya aracılığıyla duyurulması gerekiyor, bununla ilgili konferanslar verilebilir, kitaplar ya da yayınlar hazırlanabilir, çalışan kişiler illerde seminerler verebilir..."

(EBÖ13)

"...Bunun yolu öncelikle haberdar olmaktan geçiyor, bilmeyen öğretmen ne yapacak? Bulduğum şehirdeki imkansızlıklardan dolayı bilgiye ulaşmada güçlük çekiyorum..."

(ESÖ32)

"...Sonuçlar gerçekten işe dönüştürülebilir olmalı. Çalışmaların ayakları yere basmıyor, uygulanabilirlikten uzak..."

(ESÖ85)

"...Uygulamaya geçirilebilecek ciddiyette, alana yenilik katan fazla araştırma yok..."

(KSÖ132)

"...Çalışmalar çözüm üretmeye değil sadece eksik belirlemeye yönelik, sorun gidermeye yönelik, özgün, ülkeye has çalışmalar yok. Araştırmacılar kendileri için araştırma yapıyorlar..."

(EBÖ102)

"...Sonuçların gerçekten etkili olduğunun öğretmenlere gösterilmesi, öğretmenlerin buna inandırılması gerekiyor..."

(KBÖ115)

"... Eğitim adına, bilim adına ne kadar yenilik varsa Avrupa'dan taklit edilerek gerçekleştiriliyor. Başka araştırmacıların söylev ve teorileriyle araştırmalar yapılıyor, yeni bir şey yok, işin özünden, sorunlardan yola çıkılmıyor..."

(ESÖ17)

Araştırmaların farklı bölgelerde ve farklı okullarda uygulanmak için temsil yeterliliklerinin olmadığı, yeterince çeşitlilik sağlanmadığı, yeteri kadar denekle yeteri kadar deneme yapılmadığı gibi görüşler ise *genellenebilirlik* kategorisi ile ifade edilmiştir. Öğretmenler, eğitim alanında yapılan çalışmaların gerçekten işe yaradığını, sorunu çözecek veya var olan durumu daha iyiye götürecektir diye etkili olduğunu görmek istemekte ve bu konuda seçici davranmak gerektiğini ifade etmektedirler. *Etkililik* kategorisi altında toplanan bu görüşlerin, katılımcıların *saha* kategorisi altında ifade ettikleri görüşlerle ilgili olduğu görülmektedir. Araştırmaların okuldan, sınıftan diğer bir ifade ile sahadan uzak yapıldığı, araştırmacıların alandan haberdar olmadıkları, çalışmalarını kontrollü ortamlar yerine gerçek ortamda gerçekleştirmeleri gerektiği yönündeki düşünceler *saha* kategorisi ile ifade edilmiştir. Kategorilere ilişkin örnek görüşler şu şekildedir:

"...Türkiye gerçekleri göz önünde bulundurularak çalışmalar yapılmalı. Araştırmalar 30 kişilik sınıflarda yapılıyor. 65 kişilik bir sınıfta bu nasıl uygulanır?..."

(EBÖ63)

"...Araştırma sonuçlarının genelleştirilebilirliğinde çok sıkıntı olduğunu düşünüyorum çünkü araştırmalar gerçekleştirilirken yeterince çeşitlilik sağlanmıyor. Araştırmalarda seçilen okullar geneli yansıtmıyor..."

(ESÖ6)

“...Genellenebilirlik için en kötü okullarda bile uygulanabilir olmalı. Çalışmanın gerçekleştirildiği okulların ülkeyi temsil yeterliliği yok, o nedenle her araştırma her bölgede uygulanmaz...”

(KSÖ121)

“...Araştırmanın uygulamaya geçirilmesi uygulanacak yere göre, konuya göre değişiklik arzeder. Belli bir yerde yapılan araştırmaların tüm okullarda etkili olacağına inanmıyorum. Araştırma bölgesel farklılıklar ve sınıf gerçeklikleri dikkate alınmadan yapılıyor, Ankara’da yapılan çalışmanın tekeri Yozgat’ta patlıyor, daha kırsalda durum daha da vahim...”

(ESÖ20)

“...Bütünüyle başarıya ulaşmış, etkili sonuçlar gerekli, bu iş yeterince başarılı olduğu kanıtlanmadan deneme tahtası gibi olmamalı...”

(ESÖ1)

“...Eğitimin sonuçlarının çok uzun vadede alınabileceğini düşünüyorum, çalışmaların tam anlamıyla etkili olduğu görüldükten sonra genele yayılmalı...”

(KBÖ50)

“...Araştırmalar Türk toplumuna, ailesine, öğretmen yapısına uymalı, uygulamaya geçirmek için çok fazla denek üzerinde çalışılmalı, pilot okullarda yeteri kadar uygulanıp etkililiği kesinkes görüldükten sonra yapılması ve sürekliliğin sağlanması önemlidir...”

(EBÖ9)

“... Bilim insanları da alandan haberdar olmalı, masa başında yazmaktan vazgeçmeli, sorunları alanda belirleyip çözmeleri gerekir, yapılan çalışmaların zihindeki sınıf, öğrenci, öğretmen okul ortamında değil gerçek oramda uygunluğu sınanmalı...”

(KBÖ99)

“...Bilimsel araştırmaların sahadan uzak olduğunu düşünüyorum. Zaten her çalışmanın da uygulamaya geçirilmesini doğru bulmuyorum, çünkü çalışmalar okuldan uzak yapılıyor, önce pilot çalışmalar yapılmalı sonra genellenmeli...”

(EBÖ8)

“...Araştırmalar okuldan uzak, sınıf gerçekliklerini dikkate almadan yapılıyor. Bilimsel araştırma yerinde yapılmalı, bu yer de okullardır...”

(KSÖ44)

Araştırmaların uygulanabilir, genellenebilir, etkili olmadığına ve sahadan uzak yapıldığına ilişkin düşünceler, doğal olarak uygulayıcıların bir *güven* problemi yaşamasına neden olmaktadır. Katılımcılar öğretmenlerin/okulların araştırmaları ciddiye almadığını, Türkiye’de araştırmaların önemsenmediğini; bunda, araştırmaların yeni bir şey ortaya koymadıklarına, masa başında ve sahadan uzak yapıldıklarına, çoğu araştırmanın sonucunun önceden bilindiğine, birbirinin tekrarı olduğuna, sorunlara çözüm üretecek niteliklerinin olmadığına ve araştırmacıların ülke için değil kendileri için araştırma yaptıklarına dair inançların etkili olduğunu belirtmektedirler.

Araştırmaların uygulamaya dönüştürülememesiyle ilgili ortaya çıkan engellerden biri de *ilgi(sizlik)* kategorisi ile ifade edilmiştir. Sayıları fazla olmasa da katılımcıların bir kısmı öğretmenlerin ilgisizliğinden ve kişisel gelişime, dolayısıyla bilim dünyasında yaşanan gelişmelere önem vermediklerinden söz etmişler ve bunda tanıtım eksikliğinin önemli bir etken olduğuna da vurgu yapmışlardır.

Öğretmenler genel olarak uygulanabilir, genellenebilir, etkili ve saha temelli araştırmaların yapılmasının yanı sıra; *eğitim, iş birliği* ve bu süreci destekleyici *politikalarla* araştırmalarla uygulamaların zenginleştirilmesinin mümkün olacağını düşünmektedir. Öğretmenlerin araştırmaların uygulamaya yansıtılması konusunda deneyimsiz olduklarını belirten katılımcılar, uygulamaya dayalı kurslar, seminerler, çalıştaylar hatta özel olarak tasarlanmış program veya projelerle öğretmenlerin eğitilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Diğer taraftan her ne kadar uygulama boyutunda çok önemli rolleri olsa da, bu için sadece kendilerinin sorumluluğunda olmadığını belirten katılımcılar, mutlaka üniversite-okul işbirliğinin kurulması ve öğretmenlerin de araştırma sürecinde yer alması gerektiğini, sürecin araştırmacılarla öğretmenlerin birlikte gerçekleştireceği araştırma-uygulama-araştırma şeklinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu kategorilere ilişkin katılımcı görüşlerinden bazıları u şekildedir:

“... süreç araştırma-uygulama-araştırma şeklinde devam etmelidir, çünkü bu şekilde hem araştırmadaki hem uygulamadaki eksikler daha iyi görülebilir...”

(ESÖ11)

“...Önce uygulama için gerekli zemin, uygun şartlar hazırlanmalı, araştırmalarda olduğu gibi olmalı. Büyük bir alt yapı sorunu var, ne kadar sonuç olursa olsun bu şartlarda uygulamaya hele de devlet okulunda geçmesi çok zor. Sonra okullarda sunulmalı yapılan çalışmalar, öğretmenler bilgilendirilmeli. Bu araştırmaların bizlere sunulması gerekiyor...”

(KSÖ100)

“...Seminerler verilmeli dar-bölge kapsamında hatta okul bünyesinde araştırma sonuçları öğretmenlere ulaştırılmalı, pilot okullarda karşılaşılan sorunlar ve nasıl giderildiği paylaşılmalı...”

(KBÖ61)

“...Öğretmenler genelde araştırmaları takip etmedikleri için yapılan çalışmalarla ilgili uygulamaların hepsi olmasa da bir kısmı ders kitaplarına serpiştirilebilir...”

(EBÖ70)

“...Bizlerin de mutlaka araştırma sürecinin içinde olması gerektiğini düşünüyorum, bizlerin tecrübesine başvurulmalı, bizi dinleyen hesaba katan yok, o yüzden bilimsel araştırmalar uygulamaya zor geçer...”

(KBÖ54)

“...Öğretmene ulaşamıyorsa isterse en iyi çalışma olsun öğretmende bu istek oluşamamışsa araştırma eksik kalacaktır, bu yüzden eğitim alanında hangi çalışma olursa olsun öğretmen boyutu eksik kaldığı an o çalışmayı yeterli faydayı sağlamayacağı kanaatindeyim...”

(KSÖ9)

Katılımcıların *politika* kategorisi altında ifade edilen görüşleri diğer kategorilerdekini aksine oldukça farklılık arz etmektedir. Yeterince yönlendirilmediklerini belirten katılımcılardan bir kısmı bu anlamda ciddi eğitim politikalarının olması gerektiğini ifade ederken bir kısmı eğitim politikalarının bilimsel çalışmalardan uzak olduğunu sadece siyasi/ideolojik düşüncelere dayandırıldığını ifade etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı vasıtasıyla öğretmenlerin bu tür çalışmalardan haberdar edilmesi, uygulama konusunda eğitilmesi ve başarılı uygulama yapanların ödüllendirilmesi (kariyer ve ücret) gerektiğini ya da bakanlığın eğitim alanında yapılan çalışmaları takip etme zorunluluğu getirmesi gerektiğini ifade edenler de bulunmaktadır.

Sonuç olarak araştırmaların uygulamaya yansıtılmasının zor ve uzun bir süreç olmakla birlikte gerekli olduğunu belirten katılımcılar; araştırmaların uygulamaya dönüştürülebilmesi için öncelikle okul temelli ve uygulanabilir nitelikte etkili araştırmaların ortaya konması, alt yapının buna uygun hale getirilmesi, araştırmalara erişimin kolaylaştırılması, uygulayıcıların gerçekten araştırmaların işe yaradığına inandırılması, eğitim politikalarıyla bu sürecin desteklenmesi, ülke gerçeklerinin dikkate alınarak uygulamaya yönelik projelerin hazırlanması, öğretmenlerin de araştırma sürecine dâhil edilmesi ve öğretmenlerin okumaya/araştırmaya teşvik edilmesi yoluyla bunun gerçekleştirilebileceğini ifade etmişlerdir

Tartışma

Bu araştırmada temel olarak araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesi hususuna ilişkin ğretmen görüşleri üzerinde durulmuştur. Öğretmenlerin konuya ilişkin görüşleri incelendiğinde, araştırmalarla uygulama arasındaki boşluğın farkında oldukları, bu boşluğın nedenlerine ilişkin çeşitli görüşlere ve giderilmesine yönelik önerilere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesindeki zorluğa ilişkin katılımcıların ifade ettikleri görüşler onların, pek çok araştırmada (Broekkamp ve van Hout-Wolters, 2007; Deshler, 2003; Doyle ve Ponder, 1977-78; Donner, 1980; Foegen vd., 2001; Gersten vd., 1997; Greenwood, 2001; Hallinan, 1996; Kennedy, 1997; Kerlinger, 1977; Little ve Houston, 2003; Menzies vd., 2008; McIntyre, 2005; Nolan ve Roper, 1977; Pressley ve El-Dinary, 1997; Warby vd., 1999) dile getirilen, araştırmalarla uygulamalar arasındaki büyük boşluğın farkında olduklarını göstermektedir. Bu durum, konuyla ilgili yapılabilecekler için olumlu bir başlangıç noktası olarak düşünülebilir. Ancak durumun farkında olmak tek başına yeterli değildir. Donner (1980) eğitim alanındaki araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesinin karmaşık bir süreç olduğunu, eğitimde araştırmalardan faydalanma konusuna oldukça önem verilmekle birlikte araştırmalardan elde edilen bilgilerin uygulayıcıların bilgisi ile nasıl bütünleştirilebileceği ve bu bilgilerin ğretim sürecine nasıl transfer edilebileceği hususlarında çok az çaba harcandığını ifade etmiştir. Yukarıda yer verilen daha güncel araştırmalar yaklaşık otuz yıl önce ifade edilen araştırmalardan elde edilen bilgilerin uygulamayla nasıl bütünleştirilebileceği sorununun bugün de önemini koruduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin bilimsel çalışmalara nereden ve nasıl ulaşacakları konusunda farkındalıklarının olmaması, karar alma süreçlerinde öğretmenlerin yer almaması, konuya ilişkin nitelikli eğitim süreçlerinin gerçekleştirilmemesi, yapılan araştırmalara veya araştırmacılara öğretmenlerin güven duymaması, araştırmaların genellenebilirliğine veya sınıf gerçekliğini yansıtmadığına ilişkin öğretmenlerin inancı, katılımcılara göre araştırma ile uygulama arasındaki boşluğın oluşmasındaki önemli etkenlerdendir. Katılımcıların belirttikleri bu düşünceler, literatürde pek çok araştırmada (Broekkamp ve van Hout-Wolters, 2007; Cordingley, 2008; Deshler, 2003; Fletcher, 2003; Foegen vd., 2001; Kennedy, 1997) boşluğın nedenlerine ilişkin ifade edilen düşüncelerle benzerlik göstermektedir. Gerek ğretmenler gerekse araştırmacılar tarafından ifade edilen düşünceler incelendiğinde, araştırmaların etkililik, uygulanabilirlik, genelebilirlik, sahayla ilişkisi gibi boyutlarına ilişkin öğretmenlerin inancının önemli bir yerinin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla araştırmacılar öğretmenlerin bakış açılarını ve onların ihtiyaçlarını dikkate almak zorundadırlar. Öğretmenlerin de sürece dâhil olduğu işbirliğine dayalı çalışmaların gerçekleştirilmesi bu amaca hizmet edebilir. Bu düşünce gerek bu araştırmada yer

alan katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilen gerekse de alanyazında üzerinde önemle durulan düşüncelerden biridir. Warby ve diğerleri (1999) alanyazından hareketle, araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesi noktasında hem eğitimcilerin hem de araştırmacıların birbirleri ile iletişime geçmeye, birbirlerinin anlamaya ve eğitimsel araştırmaların sınıfta uygulanabilmesi için birbirlerini dinlemeye ihtiyaçları olduğunu aktarmaktadır.

Öğretmenlerin araştırma sürecinin bir parçası olması, ulaşılan sonuçların uygulamaya yansımaları olumlu yönde etkileyecektir. Bu, başarılı sonuçlar veren uygulamaya yönelik araştırma sonuçlarının uygulama alanında sürdürülebilirliği açısından da önemlidir. Nitekim araştırmacıların uygulayıcılarla birlikte çalıştığı uygulamaların (Klingner vd., 1999) başarılı sonuçlar verdiği görülmektedir. Konuyla ilgili olarak öğretmen eğitiminin önemli olduğunun altını çizen Little ve Houston (2003), öğretmenlerin bilimsel araştırma temelli uygulamaları öğrenmeleri ve geleneksel uygulamalarını bu bilimsel veriler ışığında revize etmeleri gerektiğini belirtmektedir. Bunun bir yolu araştırmacılarla öğretmenlerin birlikte çalışmasıdır. Uluslararası alanyazın incelendiğinde, öğretmenlerin araştırma sürecinde yer aldığı çalışmalarla (Bartlett ve Burton, 2006; Blackley ve Wells, 2009) bu anlamda olumlu ilerlemeler kaydedildiği görülmektedir.

Yapılan araştırmalar öğretmenlerin yeni uygulamaları kendi öğretim süreçlerine dâhil etmede istekli olduklarını, ancak bunun yanı sıra bilimsel araştırmalar ışığında yapılandırılmış mesleki gelişim seminerlerine ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur (Gersten vd., 2000). Alanyazın incelendiğinde, çok sayıda uygulamaya yönelik çalışma olduğu görülmektedir. Bu araştırmaların bir kısmı araştırma bulgularının uygulamaya nasıl aktarılacağına ilişkindir. Cordingley (2008) farklı dergilerde yayınlanan makaleleri öğretmenlerin anlayabileceği bir dile dönüştürerek onların farkındalığını artırmaya yönelik faaliyet gösteren organizasyonlardan (örn., National Research Panel) ve kurumlardan (örn., National Foundation for Educational Research ve Centre for The Use of Research ve Evidence in Education) söz etmektedir. Sözü edilen kurumlar araştırmaların daha çekici, bilgilendirici ve anlaşılır olması için raporlaştırmayla ilgili bir dizi ilke belirlemişlerdir. Bu ilkeleri dikkate alan pek çok araştırma gerçekleştirilmiş ve bu çalışmalar sayesinde araştırma bulguları ile sınıf uygulamaları arasında çok güçlü bağlantılar kurulmuştur. Diğer taraftan Foorman ve Moats (2004) bilimsel verilerle desteklenmiş mesleki gelişim seminerlerine katılan öğretmenlerin katılmayanlara oranla bilgi ve yeterlik açısından daha fazla ilerleme gösterdiklerini ve bunun da öğretmenlerin öğretim süreçlerini bilimsel veriler doğrultusunda güncellemelerine kaynak teşkil ettiğini belirtmektedir. Katılımcıların araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesine yönelik ifadelerine bakıldığında, ciddi anlamda seminerlere veya özel olarak hazırlanmış programlara ve projelere ihtiyaç duyduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcılar, özellikle uygulamaya yönelik eğitimin olması ve öğretmenlerin araştırma sürecine dâhil edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Gersten ve diğerleri (1997) olumlu sonuçlar doğurduğu ispatlansa dahi araştırmacılar tarafından geliştirilen uygulama ve araçların kullanımındaki sürekliliğin garanti olmadığını belirtmektedirler. Araştırmacılar bu noktada uygulamanın kendine has doğasını incelemenin yanında, öğretmenlerin beceri alanlarının önemli olduğuna dikkat çekmektedir. Bunlara ilaveten süreçle ilgili paydaşların birbirini anlaması gerektiğine ve araştırmacılarla öğretmenler arasındaki iletişimin önemine değinen araştırmacılar (Gersten vd., 1997; Gersten ve Dimino, 2001; Gersten ve Brengelman, 1996) araştırmaların uygulamaya dönüştürülmesine ve sürdürülebilir kullanımına yönelik bazı ilkeler belirlemişlerdir. Bu ilkeleri; elverişlilik ve uygunluk (gerçeklik), planlanan değişimin kapsam ve büyüklüğü, değişimin teknik ve kavramsal yönü, öğrenmedeki başarıyı öğretimdeki değişimle ilişkilendirme, meslektaşlarla sürdürülebilir mesleki etkileşim şeklinde ifade etmişlerdir.

Eğitimin kalitesini belirleyen en önemli etkenlerden biri, eğitim sisteminin temel dinamiklerinden olan öğretmenlerdir. Dolayısıyla eğitime yapılacak her türlü yatırımda öğretmenlerin dikkate alınması gerekmektedir. Birer eğitim yatırımı olarak düşünülebilecek araştırmaların da gerçek ortamlarda araştırmacılarla uygulayıcılar arasında daha koordineli şekilde gerçekleştirilmesi, katılımcılar tarafından ulaşılan olumlu sonuçların sürece yansımaları açısından önemli görülmektedir. Araştırmada katılımcıların belirttikleri düşünceler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bunların açık bir şekilde nitel araştırma gelenekleri içerisinde yer alan eylem araştırmalarını işaret ettiği görülmektedir. Problemlerin doğrudan alandan belirlenmesi, uygulayıcıların araştırma sürecinin bir parçası olması, araştırma-uygulama-araştırma sürecinin tekrarlanması ve gerçekten uygulamayı geliştirebilecek nitelikte araştırmaların yapılması (Aksoy, 2003; Bartlett ve Burton, 2006; Bruce, Flynn, ve Stagg-Peterson, 2011; Bogdan ve Biklen, 1998; Carter, 2006; Kincheloe, 1993) gibi hususlar eylem araştırmasının özellikleri arasındadır. Öğretmenler kavramsal olarak belirtmeseler de uluslararası alanyazında pek çok örneğine rastlanan ancak Türkiye’de benzerlerinin fazla olmadığı eylem araştırmalarının özelliklerini ifade etmişlerdir. Ancak bunu gerçekleştirmek o kadar basit bir iş değildir. Aksoy (2003) olaylara bilimsel açıdan bakabilmenin, araştırmalardan yararlanma, etkilenme ve araştırma yapmanın belli bir düzeyde eğitim ve araştırma kültürü gerektirdiğini ifade etmektedir.

Sonuç olarak, araştırmaların uygulamaya yansıtılması sürecinde gerek bu araştırmada ortaya konan gerekse alanyazında ifade edilen hususların dikkate alınmaması, elde edilen araştırma bulgularına öğretmenlerin şüpheyle yaklaşmasına ve onlar tarafından eğitim ortamlarında daha az kullanılmasına neden olmaktadır (Deshler, 2003; Kerlinger, 1977). Öğretmenlerin öğretim süreçleriyle ilgili araştırmalarda aktif rollerinin olmaması (Day, 1998) araştırma ve uygulama arasındaki boşluğu artırmaktadır. McClintock, Ison ve Armson (2003) bu konuya farklı bir açıdan bakmaktadır. Araştırmacılar çalışmalarında “*insanlar ile çalışma*” kavramını irdelemişler; “*ile*” kelimesinin çalışmada gerekli insan çabasını

vurguladığını, dahası sürece kendi anlayışımızı yansıtabildiğimiz ölçüde araştırmaların bir anlam taşıdığını belirtmişlerdir. Araştırmacılar bu konudaki düşüncelerini Heron (1996) ve Freire'nin (1972) çalışmalarına dayandırmaktadır. Heron (1996) insanlar "ile" yapılan araştırmanın insanlar *üzerinde*, insanlar *hakkında* ve insanlar *için* yapılan araştırmalardan oldukça farklı olduğunu belirtmektedir. Buna göre, insanlar ile araştırma yapmak, insanları veya onların ne yaptıklarını tanımlamaktan ziyade ilgili konularda onlarla birlikte çalışmayı gerektirir. Bu süreçte hem araştırmacıların hem de birlikte çalıştıkları kişilerin rolleri konusunda açık olmak gerekmektedir. Gerek Heron (1996) gerekse Freire (1972) araştırmacıyla özne veya öğretenele öğrenen arasındaki ayrımcı paradigmaya karşı çıkmışlardır. Bu çalışma açısından düşünüldüğünde, bu durum, araştırmalarla sınıf içi uygulamaların geliştirilmesi bağlamında, öğretmenler veya öğrenciler üzerinde veya onlar için çalışmaktan ziyade ilgili konularda onlarla birlikte çalışmanın ön plana çıkarılması anlamına gelmektedir.

Öneriler

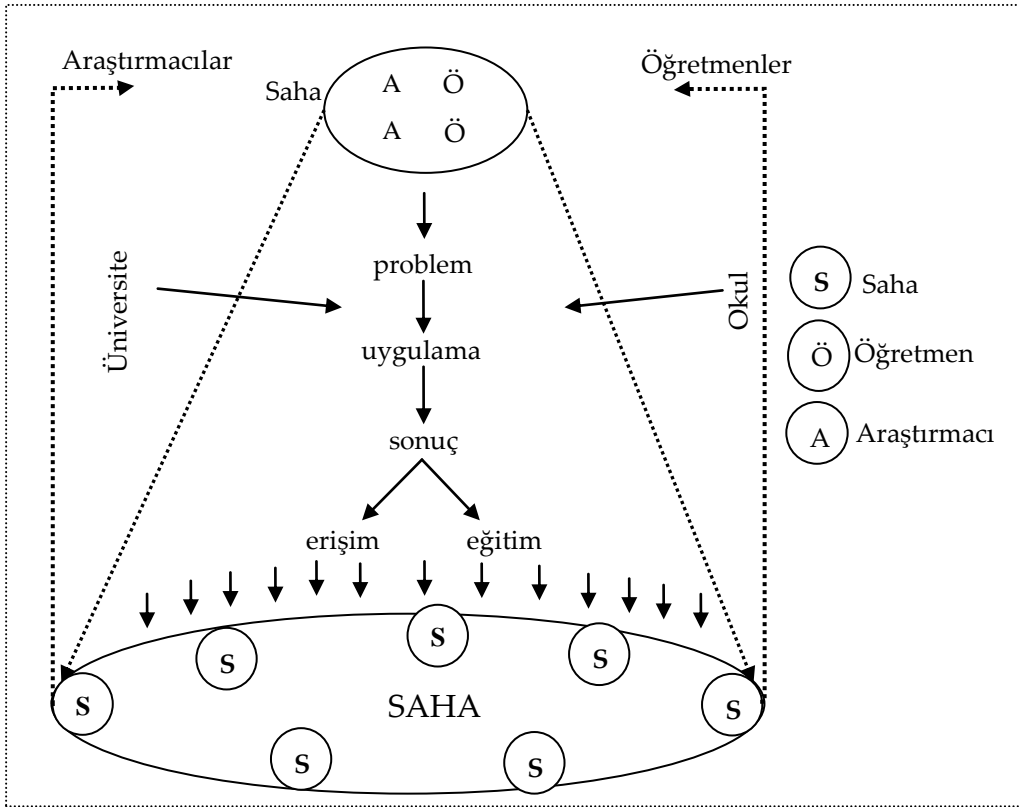
Araştırmadan elde edilen bulgular ve alanyazından elde edilen bilgiler doğrultusunda eğitim araştırmalarının uygulamaya yansımaya ve araştırmalarla uygulamalar arasındaki boşluğu gidermeye ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmaların uygulamaya dönüştürülebilmesi için her şeyden önce uygulayıcı konumda olan öğretmenlerin bu araştırmalardan – özellikle etkili ve nitelikli araştırmalardan – haberdar olmaları gerekmektedir. Teknolojik gelişmeler bilgiye erişimi kolaylaştırmış olsa da erişim sıkıntısının devam ettiği görülmektedir. Bunun sadece öğretmenlerin ilgisine bırakılmasının sorunun ortadan kalkmasında etkili bir çözüm olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların belirttiği üzere bu konuda üniversiteler ve bakanlığın çeşitli teşebbüsleriyle araştırmaların tanıtımına, paylaşımına ve takibine yönelik etkin uygulamalar gerçekleştirilebilir. Elektronik ortamlar ve basılı materyaller aracılığıyla olumlu ve etkili sonuçlar ortaya koyan araştırmaların anlaşılır bir formatta öğretmenlere ulaştırılmasının yanı sıra, öğretmenlerin seminer, çalıştay, kongre ve sempozyum türü bilimsel toplantılara daha etkin katılımına yönelik önlemler alınabilir.

Öğretmenlerin bakış açısı mutlaka dikkate alınmalı, araştırmaların etkililiğine, uygulanabilirliğine, kullanılabilirliğine ve genellenebilirliğine ilişkin uygulayıcıların ön yargılarını ve inançlarını değiştirmeye yönelik önlemler alınmalıdır. Ancak sadece öğretmenlerin inançlarının değiştirilmesi, gerçekten de araştırmaların uygulanabilir, etkili, genellenebilir ve kullanışlı oldukları anlamına gelmemektedir. Öğretmenlerin inançlarının değişmesinin gerçekten bu özellikler açısından nitelikli araştırmalar ortaya koymanın yanı sıra tarafların birbirlerini yakından tanımalarına ve iletişimlerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Bu da araştırmacılarla öğretmenlerin, üniversitelerle okulların birlikte çalışmasıyla mümkündür. Bu anlayış, öğretmenlerin araştırma(cı)lara olan inançlarını olumlu

yönde etkilemekle birlikte onların beklenti ve ihtiyaçlarına uygun araştırmaların gerçekleşmesine de hizmet edebilir.

Aşağıda kuramsal alt yapısı eylem araştırmalarına ve sosyal yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayandırılabilir bir araştırma-uygulama-araştırma süreç modeli önerilmiştir. Ortaya konan modelin araştırma-uygulama arasındaki boşluğun giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Şekil 1. Eğitime yönelik araştırmalarla uygulama arasındaki boşluğun giderilmesine yönelik işbirliğine dayalı araştırma-uygulama-araştırma süreç modeli

Bu model her şeyden önce araştırmacılarla öğretmenlerin, üniversitelerle okulların birlikte çalışmasını öngörmektedir. İşbirliğini artırmak amacı ile gerek karar alma süreçlerinde gerekse uygulamanın gerçekleştirilmesi ve olumlu sonuçların yaygınlaşması sürecinde öğretmenlerin araştırmacılar gibi sorumluluk alması beklenmektedir. Üniversiteler, özellikle de eğitim fakülteleri kapılarını herkese açan birer eğitim ve araştırma merkezi, okullarsa birer uygulama merkezi

haline getirilmeli ve çalışmalar üniversite-okul işbirliği çerçevesinde yürütülmelidir. Bu hususta özellikle öğretmenler veya öğrenciler üzerinde yahut onlar için çalışma yapmaktan ziyade onlarla birlikte çalışma anlayışı benimsenmelidir. Öğretmenler süreçte eş araştırmacılar olarak görülmelidir.

Modele göre, öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınarak problemin alandan belirlenmesi, onların araştırmalara olan güvenini ve sorumluluklarını artıracaktır. Öğretmenler problemin belirlenmesinde olduğu kadar çözümünde ve etkili sonuçların paylaşılmasında da söz sahibidirler. Ele alınan problemi gidermeye yönelik uygulamalara geçmeden önce, araştırmacılarla uygulayıcıların problemin belirlenmesinde olduğu gibi bir araya gelerek uygulama sahasını belirlemeleri gerekmektedir. Bu süreçte özellikle öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Onlar, uygulama sahasını yani çalışma ortamını daha iyi tanımaktadırlar. Dolayısıyla bu süreçte araştırmacılarla birlikte çalışmaları, uygulamanın başarısı açısından önemlidir. Uygulamanın gerçekleştirilmesi sürecinde yürütücülük, rehberlik ve öğretim rollerine sahip olan araştırmacının bu rollerini aşamalı olarak uygulayıcının üstlenmesi gerekmektedir. Araştırma sürecinde gerçekleştirilen uygulamaların olumlu sonuç vermesi bunların uygulamaya yansımada gerekli ancak yeterli değildir. Öğretmenlerin bu uygulamaları gerçekleştirebilecek yeterliğe ulaşmaları için çalışmaların uzun süreli olarak gerçekleştirilmesi gerekebilir.

Uygulamayı benimseyen ve uygulama yeterliğine sahip olan öğretmenlerin, sonraki görevleri uygulamanın yaygınlaşmasına hizmet etmek olmalıdır. Araştırmacılar da başarılı sonuçlar veren uygulamaların raporlaştırılmasıyla sorumluluklarının bittiğini düşünmemelidir. Öğretmenlerin araştırmalara erişimini kolaylaştıracak veya onların başarılı uygulamalara ilişkin bilinçlendirilmesini sağlayacak çalışmalara destek olmaları hatta kendilerinin bu tür projeler üretmeleri gerekmektedir. Katılımcıların belirttiği üzere bu tür uygulamalar çeşitli basın yayın organları aracılığıyla veya internet tabanlı uygulamalarla öğretmenlere ulaştırılabilir. Öğretmenlerin uygulamalarla ilgili deneyimlerini paylaşabilecekleri bir ağ oluşturulabilir. Bu amaçla üniversiteler ve okullar arasında sağlanacak bir işbirliği, bu sürecin döngüsel bir şekilde devam etmesine hizmet edebilir. Modele göre, bu tür çalışmaların alandan belirlenebilecek yeni problem durumlarıyla tekrar etmesi öngörülmektedir. Bu durum uzun vadede uygulayıcıların araştırma becerilerine sahip olmasına da hizmet edebilir. Bu şekilde uygulayıcılar kendi belirledikleri problemleri çözümlenmeye ve raporlaştırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirebilir, araştırmacı öğretmenler olarak eğitime ilişkin uygulamaları geliştirebilirler.

Sonuç olarak, araştırmaların eğitim ortamına yansımada öğretmenlerin araştırmalara erişimlerinin sağlanması ya da araştırma sonuçlarını okumaları yeterli değildir. Bu konuda ciddi anlamda planlanmış programlara, projelere veya mesleki eğitim uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye’de araştırmacılarla

uygulayıcıların birbirlerini daha yakından tanımaya, birbirlerini anlamaya ihtiyaçları olduğu açıktır. Her ne kadar mevcut durum tarafların süreçteki rollerinin farklı olduğunu gösterse de, konu eğitim olduğunda beklentiler ortaktır. Bu süreçte her iki tarafın da daha fazla çaba göstermesi gerekmektedir. Özellikle araştırmacılar çalışmalarında öğretmenlerin konuya ilişkin beklentilerini ve ihtiyaçlarını dikkate almalı, onlarla birlikte çalışma anlayışını benimsemelidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Araştırmada ele alınan sorunun taraflardan sadece birinin bakış açısıyla ele alınmış olması bu çalışmanın en önemli sınırlılıklarından biridir. Eğitime yönelik araştırmaların uygulamaya yansımada durumu uygulayıcıların (öğretmenlerin) perspektifinden değerlendirilmiş diğer eğitim paydaşlarının (araştırmacılar, okul yöneticileri, politikacılar, aileler) konuya bakış açıları çalışma kapsamı dışında tutulmuştur. Dolayısıyla yapılacak benzer çalışmalarda diğer paydaşlar da sürece dâhil edilerek konuyla ilgili daha geniş bir perspektif sunulabilir.

Sonuç

Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar araştırmacılar, eğitimciler ve diğer pek çok eğitim paydaşı için önem taşımaktadır. Uluslararası alanyazın açısından bakıldığında araştırma, araştırmacıların uygulayıcıları daha yakından tanımaları adına önemli bilgiler sunmuştur. Türkiye açısından bakıldığında yapılacak benzer çalışmalarla birlikte Türkiye’de eğitim uygulamalarının daha iyi hale getirilmesine yönelik çabaları artıracak ve destekleyecek düşünülmemektedir. Çalışma ile önemli bir soruna vurgu yapılmış ve onun çözümüne yönelik bir yaklaşım ortaya konmuştur. Buna göre, eğitimle ilgili paydaşların birbirlerini yakından tanınması, işbirliği içerisinde çalışarak ele alınan sorunların çözümüne yönelik uygulamaların birer parçası olması ve bu uygulamaların çeşitli yollarla yaygınlaştırılması eğitim uygulamalarının daha iyi hale gelmesine hizmet edecektir. Bu çalışmanın ele alınan soruna eğitimle ilgili tüm paydaşların dikkatlerini çekeceği, durumun önemine ilişkin farkındalıklarını artıracak ve sorumluluk almalarına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Kaynakça

Abbot, M., Walton, C., & Greenwood, C.R. (2002). Research to practice: Phonemic awareness in kindergarten and first grade. *Teaching Exceptional Children, 34*, 20-26

Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: Uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 36*, 474-489.

Bartlett, S., & Burton, D. (2006). Practitioner research or descriptions of classroom practice? A discussion of teachers investigating their classrooms. *Educational Action Research, 14*, 395-405.

Blackley, J., & Wells, M. (2009). *Supporting teachers as researchers (STAR): A model for sustainable professional learning*. Refereed paper presented at 'Teacher education crossing borders: Cultures, contexts, communities and curriculum' the annual conference of the Australian Teacher Education Association (ATEA), Albury, 28 June – 1 July.

Bogdan, R.C., & Biklen, S.K. (1998). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods* (3rd Ed.). London: Alyn & Bacon.

Broekkamp, H., & Hout-Wolters, B. (2007). The gap between educational research and practice: A literaturereview, symposium, and questionnaire. *Educational Research and Evaluation, 13*, 203-220.

Bruce, C.D., Flynn, T., & Stagg-Peterson, S. (2011). Examining what we mean by collaboration in collaborative action research: a cross-case analysis. *Educational Action Research, 19*, 433-452.

Carter, K. (2006). Action research in partnership: Establishing teachers as key players on the school effectiveness stage. *Educational Action Research, 6*, 275-303

Cohen, L, Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research method in education* (6th Ed.). New York: Routledge.

Cordingley, P. (2008). Research and evidence-informed practice: Focusing on practice and practitioners. *Cambridge Journal of Education, 38*, 37-52.

Creswell, J. W. (2005). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating qualitative and quantitative Research* (2nd Ed.). New Jersey: Pearson Education.

Creswell, J. W., & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into Practice, 39*, 124-130.

Creswell, J.W. (1994). *Research design: Qualitative & quantitative approaches*. London: SAGE Publications.

Day, C.W. (1998). The role of higher education in fostering lifelong learning partnerships with teachers. *European Journal of Education, 33*, 419-432

Daymon, C., & Holloway, I. (2003). *Qualitative research methods in public relations and marketing communications*. London: Routledge.

Deshler, D. D. (2003). Intervention research and bridging the gap between research and practice. *Learning Disabilities: A Contemporary Journal, 1*, 1-7.

Donner, W.W. (1980). *Research into use: The social contexts of knowledge transfer*. Retrieved from ERIC database ED (202883).

Doyle, W., & Ponder, G.A. (1977-78). The practicality ethic in teacher decision-making. *Interchange, 8*, 1-12.

Fletcher, J. M. (2003). Bringing research-based practice in reading intervention to scale. *Learning Disabilities Research & Practice, 18*, 201-211.

Foegen, A., Espin, C.A., Allinder, R.M., & Markell, M.A. (2001). Translating research into practice: Preservice teachers' beliefs about curriculum-based measurement. *The Journal of Special Education, 34*, 226-236.

Foorman, B. R., & Moats, L. C. (2004). Conditions for sustaining research-based practices in early reading instruction. *Remedial and Special Education, 25*, 51-60.

Freire, P. (1972). *Ezilenlerin pedagojisi* (Çev: D. Hattatoğlu, E. Özbek). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gersten, R., & Brengelman, S. U. (1996). The quest to translate research into classroom practice: The emerging knowledge base. *Remedial and Special Education, 17*, 67-74.

Gersten, R., & Dimino, J. (2001). The realities of translating research into classroom practice. *Learning Disabilities Research & Practice, 16*, 120-130.

Gersten, R., Chard, D., & Baker, S. (2000). Factors enhancing sustained use of research-based instructional practices. *Journal of Learning Disabilities, 33*, 445-457.

Gersten, R., Vaughn, S., Deshler D., & Schiller E. (1997). What we know about using research findings: Implications for improving special education practice. *Journal of Learning Disabilities, 30*, 466-476.

Greenwood, C.R. (2001). Bridging the gap between research and practice in special education: Issues and implications for teacher preparation. *Teacher Education and Special Education, 24*, 273-275.

Hallinan, M.T. (1996). Bridging the gap between research and practice. *Sociology of Education, 69*, 131-134.

Heron, J. (1996). *Co-operative inquiry: Research into the human condition*. London: Sage Publication.

Huston, D., & Thomas, J. (2003). Translating research into practice for instruction of students with moderate disabilities. Retrieved from ERIC database, ED (480288).

Jay, S. (2011). *Examining the sustainability of research-based practices in rural elementary schools after program funding ends: A case study of four first grade teachers*. Unpublished Doctoral Dissertation, The Florida State University College Education

Johnson, B., & Christensen, L. (2004). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (2nd Ed.). Boston: Pearson Education, Inc.

Kennedy, M. M. (1997). The connection between research and practice. *Educational Researcher*, 26, 4-12.

Kerlinger, F. N. (1977). The influence of research on education practice. *Educational Researcher*, 6, 5-12.

Kincheloe, J. L. (1993). *Teachers as researchers: Qualitative Inquiry as a path to empowerment*. The Falmer Press.

Klingner, J.K., Vaughn, S., Hughes, M.T., & Arguelles, M.E. (1999). Sustaining research-based practices in reading. *Remedial and Special Education*, 20, 263-274.

Lehmann, J.P, Bassett, D.S., Sands, D.J., Spencer, K., & Gliner, J.A. (1999). Research translated into practices for increasing student involvement in transition-related activities. *Career Development for Exceptional Individuals*, 22, 1-19

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. California: Sage Publications, Inc.

Little, M. E., & Houston, D. (2003). Research into practice through professional development. *Remedial and Special Education*, 24, 75-87

McClintock, D., Ison, R., & Armson, R. (2003). Metaphors for reflecting on research practice: Researching with people. *Journal of Environmental Planning and Management*, 46, 715-731.

McIntyre, D. (2005). Bridging the gap between research and practice. *Cambridge Journal of Education*, 35, 357-382.

Menzies, H.M., Mahdavi, J.N., & Lewis, J.L. (2008). Early intervention in reading: From research to practice. *Remedial and Special Education*, 29, 67-77.

Nolan, R. R., & Roper, S. S. (1977). Translating research into practice: suggestions for working with practitioners. Retrieved from Eric ED (143073)

Seyit ATEŞ, Kasım YILDIRIM

Pressley, M., & El-Dinary, P.B. (1997). What we know about translating comprehension – strategies instruction research into practice. *Journal of Learning Disabilities, 30*, 486-488.

Warby, D.B., Greene, M.T., Higgins, K., & Lovitt, T.C. (1999). Suggestions for translating research into classroom practices. *Intervention in School and Clinic, 34*, 205-211.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.